

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

А.М. Гарьковець

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ»**

для студентів 5 курсу денної і 6 курсу заочної форми навчання напряму
підготовки 1004 “Транспортні технології”, спеціальностей
7.100401, 8.100401– “Організація і регулювання дорожнього руху” (ОР);
7.100402, 8.100402 – “Транспортні системи” (ТС);
7.100403, 8.100403 – “Організація перевезень і управління на транспорті”
(міськелектротранспорті) (ОП)

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» для студентів 5 курсу денної і 6 курсу заочної форми навчання напряму підготовки 1004 “Транспортні технології”, спеціальностей 7.100401, 8.100401– “Організація і регулювання дорожнього руху” (ОР); 7.100402, 8.100402 – “Транспортні системи” (ТС); 7.100403, 8.100403 – “Організація перевезень і управління на транспорті” (міськелектротранспорті) (ОП) / Укл.: Гарьковець А.М. –Харків: ХНАМГ, 2009. - 16 с.

Укладач: А.М. Гарьковець

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу та узгоджений з орієнтованою структурою змісту навчальної дисципліни, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною системою (ECTS).

Рецензент: доц. Заїченко В.І.

Затверджено на засіданні кафедри «Безпека життєдіяльності»,
протокол № 4 від 18 листопада 2009 р.

© Гарьковець А.М., ХНАМГ, 2009

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	4
1.ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
1.2.Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	7
1.3.Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	7
1.4.Рекомендована основна навчальна література.....	8
1.5.Анотація програми навчальної дисципліни.....	9
2.РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	10
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	10
2.2. Зміст дисципліни.....	10
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента.....	11
2.4.Лекційний курс (денне навчання).....	11
2.5. Самостійна навчальна робота студента.....	13
2.6.Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	13
2.7.Інформаційно-методичне забезпечення.....	14

ВСТУП

«Охорона праці в галузі» - нормативна дисципліна, яка вивчається у вищих закладах з метою формування у майбутніх фахівців знань щодо стану і проблем охорони праці у міському господарстві, відповідно до напрямку їх підготовки, складових і функціональних систем управління охороною праці та шляхів, методів і засобів забезпечення умов виробничого середовища і безпеки праці в галузі згідно з чинним законодавчими та іншими нормативно-правовими актами.

Програма дисципліни «Охорона праці в галузі» розроблена з урахуванням того, що студенти вищих закладів освіти, відповідно до наказу МОН № 420 від 02.12.1998 р. та освітньо-професійних програм підготовки, при реалізації робочих навчальних планів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, вивчають загальні питання безпеки людини в умовах її життя і діяльності в побуті, громадських місцях, на виробництві тощо в курсах нормативних навчальних дисциплін «Безпека життєдіяльності» і «Основи охорони праці», а також окремі питання охорони праці в курсах загально-технічних і професійних дисциплін напрямку підготовки 1004 “Транспортні технології”

У зв'язку з останнім, вивчення нормативної дисципліни «Охорона праці в галузі», а вона передбачає поглиблене вивчення питань охорони праці, техногенної безпеки та надзвичайних ситуацій на виробництві, повинне базуватися на знаннях з питань безпеки, отриманих студентами при освоєнні навчальних програм освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр. Програма дисципліни «Охорона праці в галузі», на основі раніше отриманих знань, передбачає вивчення питань охорони праці стосовно діяльності організацій, установ і підприємств транспорту і особливостей професійної спрямованості майбутніх фахівців.

Зміст навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» визначений з урахуванням особливостей напрямку підготовки майбутніх фахівців. Програма розроблена згідно з державними стандартами освіти і спрямована на оволодіння студентами методами і засобами створення безпечних умов праці з

урахуванням специфічних особливостей виробництв за профілем спеціальностей 7.100401, 8.100401– “Організація і регулювання дорожнього руху” (ОР); 7.100402, 8.100402 – “Транспортні системи” (ТС); 7.100403, 8.100403 – “Організація перевезень і управління на транспорті” (міськелектротранспрті) (ОП)

Програма розроблена на основі:

- ОКХ: ГСВО МОНУ напряму підготовки 1004 “Транспортні технології освітнього кваліфікаційного рівня спеціаліста, 2006 р.
- ОКХ: ГСВО МОНУ напряму підготовки 1004 “Транспортні технології освітнього кваліфікаційного рівня магістра, 2006 р.
- ОПП: ГСВО МОНУ напряму підготовки 1004 “Транспортні технології освітнього кваліфікаційного рівня спеціаліста і магістра, 2006 р.;
- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки спеціаліста і магістра з напряму підготовки 1004 “Транспортні технології”, 2006.

Програма ухвалена кафедрою «Безпека життєдіяльності» (протокол № 4 від 18 листопада 2009 р.).

1.ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1.Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1.Мета та завдання вивчення дисципліни: Формування у майбутніх спеціалістів знань щодо стану і проблем охорони праці у галузі “Транспортні системи” відповідно до напрямку їх підготовки, складових і функціонування системи управління охороною праці та шляхів, методів і засобів забезпечення санітарних умов виробничого середовища і безпеки праці в галузях згідно з чинними законодавчими та іншими нормативно-правовими актами .

1.1.2.Предмет вивчення у дисципліні: Система управління охороною праці, її складові та функціонування, проблеми виробничої санітарії, проблеми профілактики виробничого травматизму, пожежна безпека в галузі .

1.1.3.Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Правознавство	Вихідна
Безпека життєдіяльності	Вихідна
Основи охорони праці	Вихідна

1.2.Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль1. Охорона праці в галузі – 1,0/36

Змістовий модуль (ЗМ) 1.1: Система управління охороною праці, проблеми виробничої санітарії в галузі – 0,5/18

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Особливості структури системи управління охороною праці, її складові.
2. Аналіз умов праці за показниками шкідливості та небезпечності виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.
3. Обґрунтування параметрів засобів захисту від шкідливості та небезпеки.

Змістовий модуль (ЗМ) 1.2: Профілактика виробничого травматизму та професійної захворюваності і пожежної безпеки в галузі – 0,5/18

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Потенційно небезпечні об'єкти галузі.
2. Розміщення виробничих і невиробничих галузевих об'єктів з урахуванням джерел небезпеки.
3. Причини пожеж, системи попередження і захисту від пожеж.

1.3.Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання	Сфери діяльності	Функції діяльності у виробничий сфері
Використання на практиці системи управління охороною праці	Соціально-виробнича	Організаційна
Аналізувати і оцінювати умови праці	Виробнича	Управлінська
Розраховувати засоби щодо поліпшення умов праці	Виробнича	Проектувальна
Знати фактори пожежної небезпеки галузевих об'єктів, причини пожеж	Виробнича	Технічна

1.4.Рекомендована основна навчальна література

1. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості виробничого процесу. «Охорона праці», № 6/98.
2. Коржик Б.М., Иванов В.Н., Дейнега В.И., Дмитриев С.Л. Охрана труда на предприятиях, в организациях и фирмах. –Харьков: Консульт, 2007. -216с.
3. Баблук В.А., Гогіташвілі В.В. Охорона праці в будівельній галузі. –К.: Будівельник, 2006. -158 с.
4. Основи охорони праці: Навчальний посібник /За ред.. проф.. В.В. Березуцького. –Х.: Факт, 2005. -480 с.
5. Жидецький В.Ц., Джигірей В.С., Мельников О.В. Основи охорони праці. – Львів: Афіша, 2006. -349 с.
6. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2006. -320 с.
7. Основи охорони праці. Лабораторний практикум. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України /За ред.. проф. Б.М. Коржика. – Харків: ХДАМГ, 2008. -105 с
8. Пчелинцев В.А., Колтов Д.В., Орлов Г.Г. Охрана труда в строительстве. – М.: Высшая школа, 1991. -271 с.
9. Инженерные решения по охране труда в строительстве /Под ред. Г.Г. Орлова. –М.: Стройиздат, 1985. -278 с.
10. Орлов Г.Г. Охрана труда в строительстве. –М.: Высш. шк., 1984. -343 с.
11. Справочник по охране труда в жилищно-коммунальном хозяйстве /Под ред. К.Н. Зайцева. –К.: Будівельник, 1987. -290 с.

1.5.Анотація програми навчальної дисципліни

ОХОРОНИ ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

Дисципліна “Охорона праці в галузі” надає майбутнім фахівцям теоретичні знання і практичні навички по управлінню охороною праці для вирішення питань, пов’язаних із забезпеченням безпечних і нешкідливих умов праці; дисципліна передбачає вивчення процесів аналізу та оцінки стану умов праці, засвоєння методів розрахунку засобів захисту від шкідливих виробничих факторів у міському господарстві, в організаціях транспорту. Зміст програми складається з питань управління охороною праці, профілактики виробничої санітарії, профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності і пожежної безпеки в галузі.

PROTECTION OF LABOUR IN BRANCH

Aim discipline “Protection of labour in branch” let specialist theory and state of the practice on manage. Aim discipline to give lessons for the future specialist theoretical information and state of the practice creation secure state harmless conditions labor in all sphere production, to give lessons first offal help under such conditions. Object discipline am to form the basis of modern mechanism protection of labour in Ukraine. Program curriculum discipline consist of module “To form the basis of protection of labour”, consist of component am legislation protection of labjur and production hygiene, industrial safety technological process and fire will never.

ОХРАНА ТРУДА В ОТРАСЛИ

Дисциплина “Охрана труда в отрасли” дает будущим специалистам теоретические знания и практические навыки по управлению охраной труда для решения вопросов, связанных с обеспечением безопасных и безвредных условий труда; дисциплина предусматривает изучение процессов анализа и оценки условий труда, усвоение методов расчета средств защиты от вредных производственных факторов в городском хозяйстве, организациях транспорта. Содержание программы складывается с вопросов управления охраной труда, профилактики производственной санитарии, профилактики производственного травматизма и профессиональной заболеваемости, а также пожарной безопасности в отрасли.

2.РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

(за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит /годин	Семес три	Години								Екзамени (семестр)	Заліки (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні	Лабораторні		Контрольні роботи	КП/КР	РГР		
7.100401, 8.100401–ОР; 7.100402, 8.100402 – ТС; 7.100403, 8.100403 – ОП	1,0/36	9	18	18	-	-	18	-	-	-	9	-
7.100401, 8.100401–ОР; 7.100402, 8.100402 – ТС; 7.100403, 8.100403 – ОП	1,0/36	11	10	6	4	-	26	-	-	-	11	-

2.2. Зміст дисципліни

Модуль 1. Охорона праці в галузі

(назва модулю)

– 1,0/36

(кількість кредитів/годин)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1: Система управління охороною праці в галузі, її складові та функціонування. Проблеми фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії у галузі

– 0,5/18

Навчальні елементи

1. Особливості структури системи управління охороною праці, її складові.
2. Аналіз умов праці за показниками шкідливості та небезпечності виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.
3. Обґрунтування параметрів засобів захисту від шкідливості та небезпеки.

ЗМ 1.2: Проблеми профілактика виробничого травматизму у галузі. Пожежна безпека у галузі

– 0,5/18

(назва змістового модулю)

(кількість кредитів/годин)

Навчальні елементи

- 1.Потенційно небезпечні об'єкти галузі.
- 2.Розміщення виробничих і невиробничих галузевих об'єктів з урахуванням джерел небезпеки.
- 3.Причини пожеж, системи попередження і захисту від пожеж.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекції	Пр. зан.	Лабор.	СРС
Модуль 1	1,0/36	18	-	-	18
ЗМ 1.1	0,5/18	9	-	-	9
ЗМ 1.2	0,5/18	9	-	-	9

2.4.Лекційний курс (денне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	7.100401, 7.100402, 7.100403, 8.100401, 8.100402, 8.100403 – “Транспортні системи”, “Організація перевезень”, “Організація руху”.
1	2
Модуль 1.Охорона праці в галузі	
ЗМ 1.1.Система управління охороною праці, проблеми виробничої санітарії в галузі.	9.0
Тема 1. Суб'єкти і об'єкти СУОТ, їх функції та завдання; планування роботи і контроль за станом охорони праці, стимулювання діяльності СУОТ.	1.0
Тема 2. Служба охорони праці підприємства, її основні завдання і функції. Права спеціалістів служби охорони праці.	1.0
Тема 3.Фізіологічні особливості діяльності людини, гігієнічна класифікація умов праці. Оцінка важкості і напруженості праці, аналіз причин виробничого травматизму і захворюваності.	1.0

Продовження табл.

1	2
Тема 4. Поліпшення стану виробничого середовища, штучна вентиляція і її розрахунки. Системи опалення.	1.0
Тема 5. Проектування систем освітлення, методи розрахунків природного і штучного освітлення, експлуатація освітлювальних установок.	2.0
Тема 6. Дія і види вібрації. Захист від вібрації. Методи і засоби захисту від шуму.	1,0
Тема 7. Захист від іонізуючих та електромагніт-них випромінювань.	1.0
Тема 8. Основні вимоги до виробничих будівель і споруд, а також водозабезпеченню і каналізації. Допоміжні приміщення підприємств.	1.0
ЗМ 1.2.Профілактика виробничого травматизму та професійної захворюваності і пожежної безпеки в галузі	9.0
Тема 9.Безпека технологічного обладнання технологічних процесів, вимоги безпеки щодо організації робочих місць.	1.0
Тема 10.Системи, які працюють під тиском. Безпека котельних і компресорних установок, безпека при експлуатації балонів.	2.0
Тема 11.Безпека при важко-підіймальних роботах. Безпека підіймально-транспортного обладнання і транспорту.	1.0
Тема 12. Електробезпека: застосування малих напруг, захисного заземлення, занулення, відключення, електрична ізоляція струмоведучих частин, система електрозахисних засобів, вимоги до обслуговуючого персоналу.	3.0
Тема 13.Фактори пожежної небезпеки галузевих об'єктів і причини пожеж, системи попередження пожеж і протипожежного захисту галузевих об'єктів.	1.0
Тема 14. Забезпечення первинними засобами гасіння пожежі, обладнання приміщень засобами автоматичної пожежної сигналізації.	1.0

2.5. Самостійна навчальна робота студента

(перелік тем для самостійного опрацювання)

1. Основні принципи державної політики в галузі охорони праці.
2. Гарантії прав громадян на охорону праці.
3. Управління охороною праці та обов'язки роботодавця.
4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.
5. Вивчення Типового положення про службу охорони праці.
6. Системи кондиціонування повітря.
7. Звукоізоляція приміщень, розрахунок величини звукоізоляції одно- та багатошарової перешкоди.
8. Напруженість трудового процесу, шляхи зниження.
9. Тяжкість трудового процесу, шляхи зниження.
10. Галузеві об'єкти підвищеної небезпеки.
11. Заходи і засоби підвищення безпеки технологічних процесів і обладнання характерних для галузі виробництв.
12. Розрахунки захисного заземлення і занулення.
12. Визначення типу і кількості первинних засобів гасіння пожежі.
13. Соціальний і економічний ефект від поліпшення умов праці.

Усього: 18 годин.

2.6. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1. Тестування або контрольна робота	30
ЗМ 1.2. Тестування або контрольна робота	30
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Тестування або залік	40
Всього за модулем	100

2.7.Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, теми де застосовується
1	2
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1.Закон України “Про охорону праці” від 21.11.2002 р.	ЗМ 1.1, 1.2
2.Закон України “Про пожежну безпеку” від 17.12.93 р.	ЗМ 1.1, 1.2
3.Баблук В.А., Гогіташвілі В.В. Охорона праці в будівельній галузі. – К.: Будівельник, 2006. -158 с.	ЗМ 1.1, 1.2
4.Иванов В.Н., Коржик Б.М., Дейнега В.И., Дмитриев С.А. Охрана труда на предприятиях, в организациях и фирмах. –Харьков: Консульт, 2007. -216 с.	ЗМ 1.1, 1.2
5. Жидецький В.Ц., Джигірей В.С., Мельников О.В. Основи охорони праці. –Львів: Афіша, 2006. -349 с.	ЗМ 1.1, 1.2
6.Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2006. -320 с.	ЗМ 1.1, 1.2
7. Основи охорони праці: Навчальний посібник /За ред.. проф.. В.В. Березуцького. –Х.: Факт, 2005. -480 с.	ЗМ 1.1, 1.2
8. Основи охорони праці. Лабораторний практикум. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України /За ред.. проф. Б.М. Коржика. – Харків: ХДАМГ, 2008. -105 с.	ЗМ 1.1, 1.2
9. Пчелинцев В.А., Коптев Д.В., Орлов Г.Г. Охрана труда в строительстве. –М.: Высшая школа, 1991. -271 с.	ЗМ 1.1, 1.2
10.Инженерные решения по охране труда в строительстве. /Под ред. Г.Г. Орлова. –М.: Стройиздат, 1985. -278с.	ЗМ 1.1, 1.2
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
1.Сафонов В.В., Діденко Л.М., Мелашич В.В. Охорона праці під час виготовлення та монтажу будівель і споруд з металевих конструкцій. –К.: Основа, 2004. -348 с.	ЗМ 1.1, 1.2
2.Інженерні рішення з охорони праці при розробці дипломних проєктів інженерно-будівельних спеціальностей: Навчальний посібник. /За ред.. В.В. Сафонова. –К.: Основа, 2000. -336 с.	ЗМ 1.1, 1.2
3. Орлов Г.Г. Охрана труда в строительстве. –М.: Высш. Шк., 1984. -343 с.	ЗМ 1.1, 1.2
4. Справочник по охране труда в жилищно-коммунальном хозяйстве /Под ред. К.Н. Зайцева. –К.: Будівельник, 1987. -290 с.	ЗМ 1.1, 1.2

Продовження табл.

1	2
5.Охорона праці в Україні. Нормативна база. (3-є вид., змін. і доп.) /Роїна О.М.. –К.: КНТ, 2008. -548 с.	ЗМ 1.1, 1.2
6.Средства защиты в машиностроении: Расчет и проектирование: Справочник. /Под ред. С.В. Белова. –М.: Машиностроение, 1989. -368 с.	ЗМ 1.2
7.Справочник проектировщика. Защита от шума. /Под ред. Проф. Е.Я. Юдина. –М.: Стройиздат, 1974. -135 с.	ЗМ 1.1
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1.Заїченко В.І., Мікуліна І.О. Методичні вказівки до виконання індивідуального семестрового завдання з дисципліни “Охорона праці в галузі” для студентів 5-го курсу денної форми навчання факультету МО. –Харків: ХДАМГ, 2001. -16 с.	ЗМ 1.1, 1.2
2.Заїченко В.І., Мікуліна І.О. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни “Охорони праці в галузі” для студентів 5-го курсу денної форми навчання факультету МО. –Харків: ХНАМГ. 2007. – 7 с.	ЗМ 1.1
3.Заїченко В.І., Мікуліна І.О. Методичні вказівки до виконання розділу “Охорона праці” в дипломному проекті для студентів очної форми навчання напряму «Менеджмент» і заочної форми навчання спеціальності «Менеджмент організацій». – Харків: ХНАМГ. 2008. - 19 с.	ЗМ 1.2

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» для студентів 5 курсу денної і 6 курсу заочної форми навчання напряму підготовки 1004 “Транспортні технології”, спеціальностей 7.100401, 8.100401– “Організація і регулювання дорожнього руху” (ОР); 7.100402, 8.100402 – “Транспортні системи” (ТС); 7.100403, 8.100403 – “Організація перевезень і управління на транспорті” (міськелектротранспорті) (ОП)

Укладач: Анатолій Михайлович Гарьковець

План 2009, поз. 274 Р

Підп. до друку 04.12.2009
Друк на ризографі.
Замовл № 5726

Формат 60x84 1/16
Умовн.-друк. арк. 0,7
Тираж 10 прим.

Папір офісний
Обл.-вид. арк. 1,0

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ
61002, Харків, вул. Революції, 12